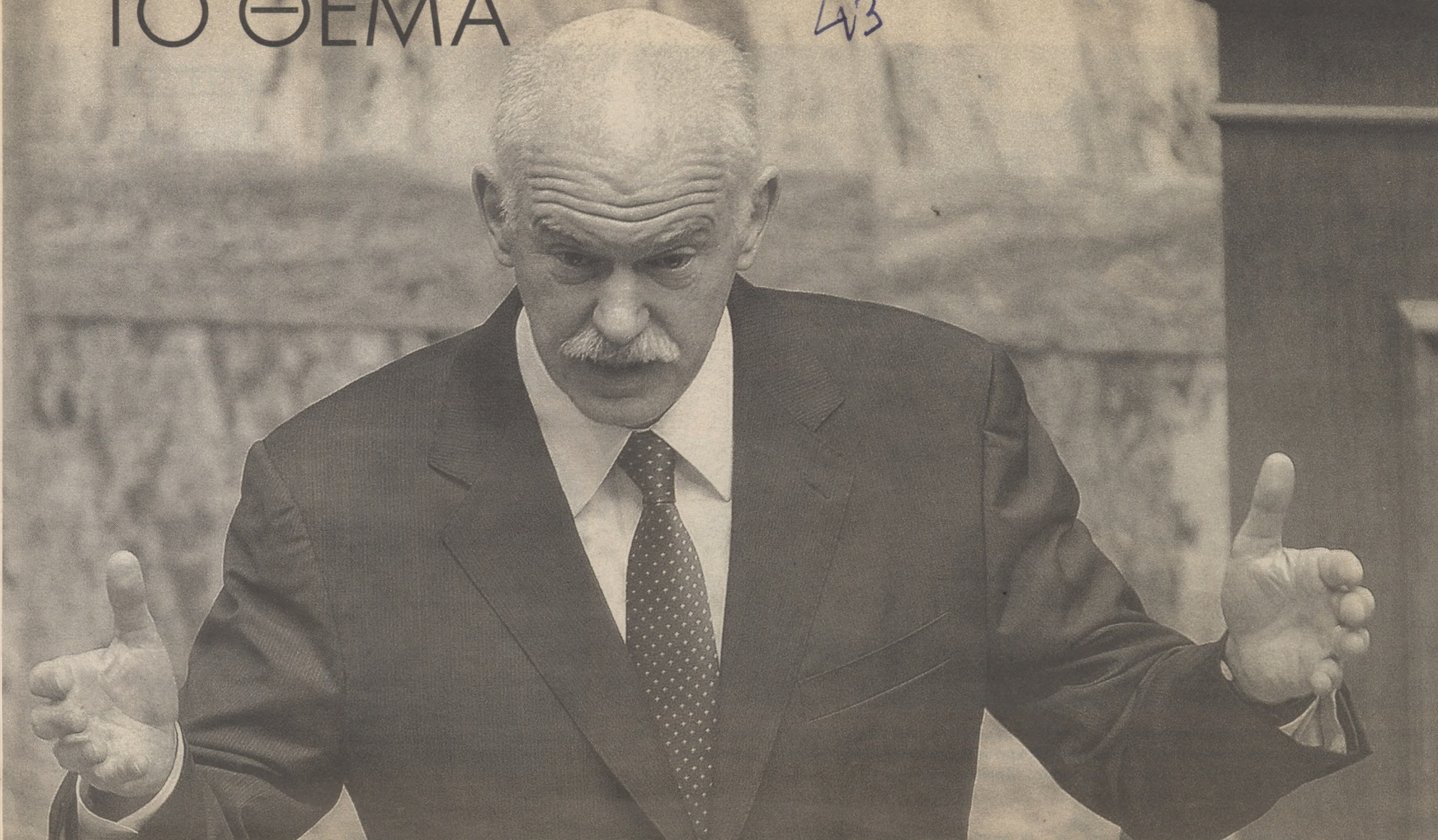

43

ΕΥΡΟΚΙΝΗΣΗ / ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗΣ

Ο Πρωθυπουργός Γιώργος Παπανδρέου απαντά σε ερωτήσεις βουλευτών στη χθεσινή Ωρα του Πρωθυπουργού

Ο μήνας των διλημμάτων

Νέες, επώδυνες θυσίες απαιτεί η όποια λύση στο ελληνικό πρόβλημα έδειξε η συνάντηση Γιώργου - Μέρκελ

ΡΕΠΟΡΤΑΖ: **ΓΙΑΝΝΗΣ Α. ΠΟΛΙΤΗΣ**

Στην πιο κρίσιμη στιγμή της έχει μπει η κυβέρνηση, καθώς το κλίμα στην κοινωνία είναι πολύ βαρύ μετά τη συνάντηση του Πρωθυπουργού με την Ανγκελα Μέρκελ. Μια συνάντηση από την οποία έγινε ξεκάθαρο ότι η όποια λύση δοθεί στο ελληνικό πρόβλημα θα είναι εξαιρετικά επώδυνη και απαιτεί νέες θυσίες.

Η εξέλιξη αυτή μειώνει τις προσδοκίες που είχαν δημιουργηθεί την προηγούμενη περίοδο ότι στη Σύνοδο Κορυφής στις 25 Μαρτίου οι ευρωπαίοι ηγέτες θα τολμήσουν να προχωρήσουν σε ευνοϊκές ρυθμίσεις για τα χρέη των αδύναμων χωρών του Νότου, γεγονός που θα ανακούφιζε την Ελλάδα και θα έβαζε οριστικό φρένο στις επιθέσεις και τα στοιχήματα των αγορών περί χρεοκοπίας. Την ίδια ώρα πληθαίνουν οι φωνές στο εσωτερικό της κυβέρνησης και κυρίως της Κοινοβουλευτικής Ομάδας, που ζητούν από τον οικονομικό επιτελείο να διαφοροποιήσει τη στάση του έναντι των δανειστών και των ευρωπαίων εταρειών μας. Σε κατ' ιδίαν συζητήσεις τους, μέλη της κυβέρνησης και πολλοί βουλευτές υποστηρίζουν ότι η «τακτική να λέμε σε όλα ναι» ίσως αποδειχθεί

αδιέξοδη και στο τέλος μοιραία για την πορεία της χώρας. Και αυτό γιατί παρότι έχουν ληφθεί πολύ σκληρά μέτρα που δοκιμάζουν την κοινωνική συνοχή, τα χρέη αυξάνονται και οι προβλέψεις για την επόμενη τριετία είναι εξαιρετικά δυσοίωνες. Το κλίμα έγινε ακόμη πιο βαρύ με την εμφάνιση του Γιώργου Παπακωνσταντίνου στον Κοινοβουλευτικό Τομέα Εργασίας του ΠΑΣΟΚ, όπου για πρώτη φορά δεν ήταν απόλυτα σίγουρος, όπως επεσήμανε η Βάσω Παπανδρέου, ότι η χώρα σύντομα θα μπει σε θετική πορεία. Σε όλα αυτά ήρθαν να προστεθούν οι δηλώσεις του διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, ο οποίος για πρώτη φορά μίλησε για το λεγόμενο «κούρεμα» του ελληνικού χρέους, ένα ενδεχόμενο που ξορκίζει δημοσίως η κυβέρνηση και δεν θέλει να ακούει η Γερμανία, η οποία κατέχει 80 δισ. του ελληνικού χρέους. Ο Γιώργος Προβόπουλος προανήγγειλε νέα σκληρά μέτρα λιτότητας και προέβλεψε ότι η χώρα το 2012 είναι δύσκολο να βγει στις αγορές και να δανειστεί μόνη της. Τα στελέχη και οι βουλευτές του ΠΑΣΟΚ διαπιστώνουν ότι οι κινητοποιήσεις εργαζομένων θα πολλαπλασιαστούν, η κοινωνική ένταση θα ενταθεί και διαμνύουν στην ηγεσία ότι «έχει εξα-

“

Ζητείται ανάσα αισιοδοξίας

«**Έχει σπάσει** η γέφυρα επικοινωνίας με τα λαϊκά στρώματα και τους εργαζομένους», διαπιστώνουν τα στελέχη του ΠΑΣΟΚ. «Δεν μπορούμε να υπερασπιστούμε και άλλα νέα σκληρά μέτρα. Πρέπει να δώσουμε μια ανάσα αισιοδοξίας στον κόσμο. Να πούμε πότε θα τελειώσει αυτό το μαρτύριο της παρατεταμένης ανασφάλειας και ποια είναι η προοπτική για τα επόμενα χρόνια».

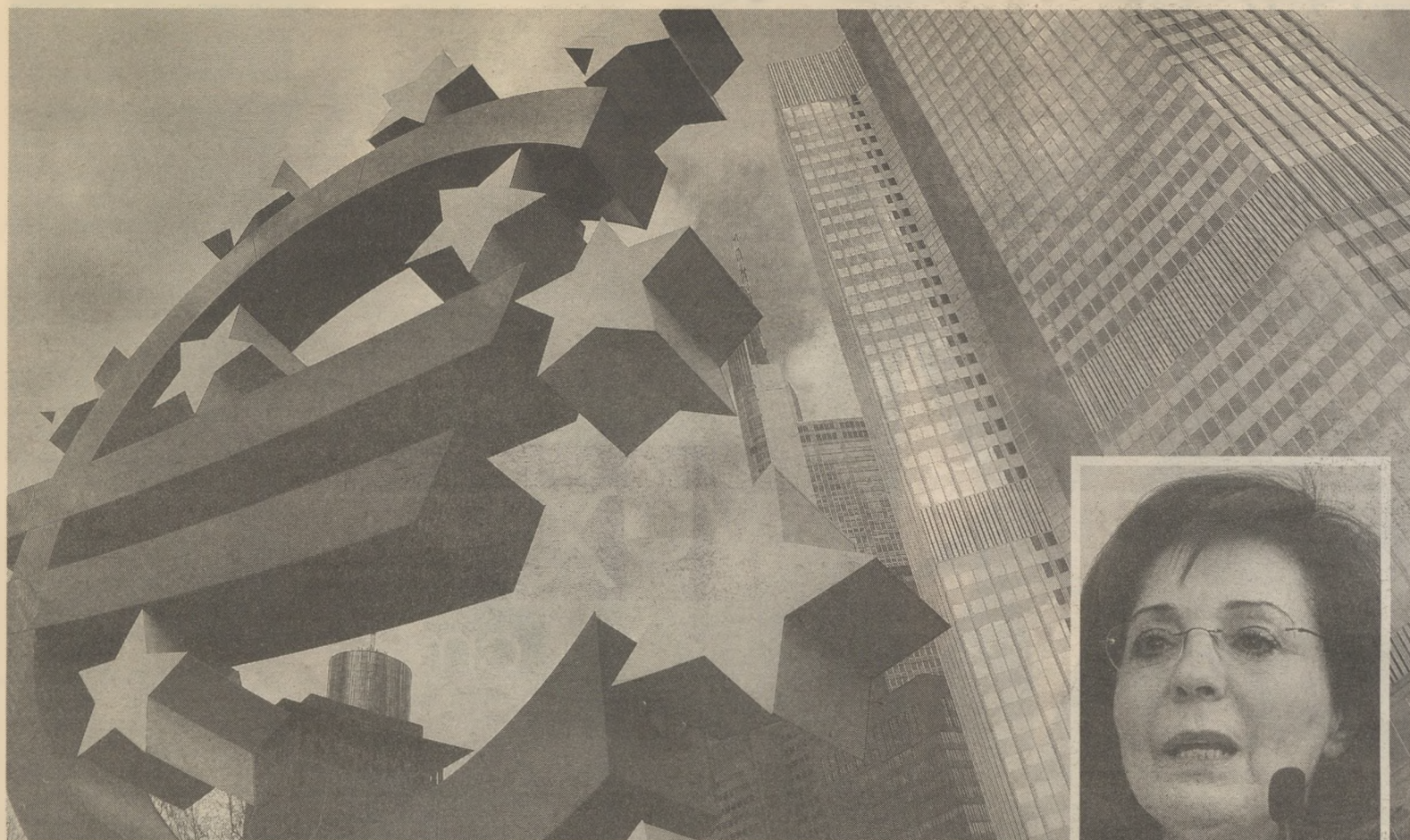
ντληθεί το οπλοστάσιο των επιχειρημάτων τους». Στο Μαξίμου πάντως φθάνουν από πολλές πλευρές εισηγήσεις η κυβέρνηση να χρησιμοποιήσει πλέον άλλη γλώσσα στους εταίρους μας: «Ένα καλό όπλο είναι ο Πρωθυπουργός και ο υπουργός Οικονομικών να επικαλούνται διαρκώς την κλιμακούμενη κοινωνική δυσαρέσκεια και να επισημαίνουν ότι μια γενικευμένη έκρηξη στην Αθήνα θα πάρει τη μορφή ντόμινο σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες». Σε κάθε περίπτωση μετά τη Σύνοδο Κορυφής του Μαρ-

τίου, ο Πρωθυπουργός θα βρεθεί αντιμέτωπος με μεγάλα διλήμματα, καθώς οι περισσότεροι στο κόμμα του θα πιέζουν για αλλαγή πολιτικής, άλλοι θα ζητούν ανασχηματισμό προκειμένου να δημιουργηθεί νέα προσδοκία στους πολίτες, ενώ πάντα παραμένει στο τραπέζι το χαρτί των πρόωγων εκλογών. Επισήμως η προσφυγή στις κάλπες διαψεύδεται, πολλοί ωστόσο λένε ότι εάν στη Σύνοδο Κορυφής τα πράγματα εξελιχθούν άσχημα για τη χώρα μας, ενδεχομένως ο Πρωθυπουργός να ζητήσει ανανέωση της λαϊκής εντολής.

ΚΟΝΤΡΑ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ

«Σιοπ στη μизέρια της μοιρολατρίας»

ΜΗΝΥΜΑ ΕΥΘΥΝΗΣ για «τις μάχες που έχουμε μπροστά μας» έστειλε χθες από το βήμα της Βουλής ο Πρωθυπουργός. «Δεν επιτρέπονται τυμπανοκρουσίες αλλά και η μизέρια της μοιρολατρίας. Η καταστροφολογία που αναπαράγεται οδηγεί σε παραίτηση», είπε ο Γ. Παπανδρέου. Κι όταν ο Αλ.Τσίπρας χαρακτήρισε «έγκλημα εκ προμελέτης» την προσφυγή στο ΔΝΤ και είπε πως ο Πρωθυπουργός «πυροβόλησε την ελληνική οικονομία με σιγαστήρα για να μην τον πάρουν χαμπάρι» ο Γ. Παπανδρέου αντέτεινε: «Μοιράζετε πιστοποιητικά νομιμοφροσύνης και πατριωτισμού, φοράτε προσωπίο αριστέρο και ο λόγος σας που είναι δήθεν επαναστατικός στην πράξη είναι άκρως συντηρητικός. Σας βολεύει η ισοπέδωση και δίνετε συγχωροχάρτι στις κυβερνήσεις της ΝΔ».

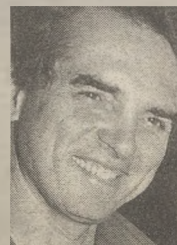
«Εάν οι τράπεζες ήταν έτοιμες να αποδεχθούν το μέρος της ευθύνης τους σε μια κατάσταση αναδιάρθρωσης δημόσιου χρέους, θα μπορούσε να συνεχιστεί με έναν κοινωνικά πιο παραδεκτό τρόπο η διαχείριση του χρέους» τόνισε σε ομιλία της η ελληνίδα επίτροπος Μαρία Δαμανάκη

ΑΙΧΜΕΣ

Στα κρύα του λουτρού

Τελικά πώς από 'κει που είχαμε την επιμήκυνση στο τσεπάκι και μάλιστα για 30 χρόνια και με νέο μειωμένο επιτόκιο, βρεθήκαμε στα κρύα του λουτρού να κινούμαστε μεταξύ χρεοκοπίας και αναδιάρθρωσης του χρέους; Πώς τα 7 δισ. ευρώ αποκρατικοποιήσεις που προέβλεπε το πρώτο Μνημόνιο έγιναν εν μια νυκτί 15 δισ. ευρώ έως το 2013 και 50 δισ. έως το 2015; Πώς οι προβλέψεις του κ. Παπακωνσταντίνου ότι η ανάπτυξη θα αρχίσει από το δεύτερο εξάμηνο του 2011 και ότι από το 2012 θα μπορούμε

ΤΟΥ ΝΟΤΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

να βγούμε μόνοι μας να δανειστούμε στις διεθνείς αγορές αποδείχθηκαν φρούδες; Είναι πλέον φανερό ότι κάποιοι στην κυβέρνηση επιχειρήσαν να ωραιοποιήσουν την κατάσταση της ελληνικής οικονομίας, να μας περιγράψουν ότι βλέπουν φως εκεί που δεν υπήρχε, παρά μόνο πίσσα σκοτάδι. Μα - θα πείτε - είχαμε προειδοποιηθεί από τους ειδικούς, ότι μια χώρα που βρίσκεται σε βαθιά ύφεση και έχει χρέος 1,5 φορά το εθνικό της εισόδημα είναι πολύ δύσκολο να βρει δανειστές. Είχαμε προειδοποιηθεί ότι το δάνειο των 110 δισεκατομμυρίων με επιτόκιο 5% δεν είναι βιώσιμο για την ελληνική οικονομία. Ωστόσο επιλέξαμε να μη βλέπουμε την πραγματικότητα, αλλά να ακούμε τις βολικές υποσχέσεις του οικονομικού επιτελείου της κυβέρνησης. Και τώρα βρισκόμαστε και πάλι μπροστά στη νέα ανηφόρα του Μνημονίου Νο 4, το οποίο και πάλι θα κληθούμε να πληρώσουμε όλοι - αλλά κυρίως οι μισθωτοί δημόσιοι υπάλληλοι, οι τραπεζικοί και οι εργαζόμενοι στις ΔΕΚΟ. Το πρόβλημα για την κυβέρνηση είναι ότι η ανοχή και η αντοχή του κόσμου έχουν πλέον εξαντληστεί. Αν δεν υπάρξει - σύντομα - ένα αισιόδοξο μήνυμα για όλο αυτό τον κόσμο που υπέστη σοβαρές οικονομικές θυσίες τους τελευταίους 17 μήνες, τότε η αξιοπιστία της κυβέρνησης Παπανδρέου θα κλονιστεί σοβαρά.

Στο τραπέζι και η αναδιάρθρωση του ελληνικού δημόσιου χρέους

Στις Βρυξέλλες υποστηρίζουν ότι έχει ξεκινήσει η συζήτηση και για το «κούρεμα»

ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ:
ΕΙΡΗΝΗ Δ. ΚΑΡΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ

Μέχρι πριν από δέκα ημέρες εκείνοι που μιλούσαν για το ενδεχόμενο αναδιάρθρωσης του ελληνικού δημόσιου χρέους πριν από το 2013 - και δεν ήταν λίγοι - ανήκαν στην κατηγορία οικονομολόγοι, αναλυτές, think tanks κ.λπ., που είτε αντιμετώπιζαν τα πράγματα αυστηρά στη βάση των οικονομικών μεγεθών είτε εξυπηρετούσαν παιχνίδια κερδοσκοπών. Το τελευταίο διάστημα, όμως, τα πράγματα έχουν αλλάξει. Στις Βρυξέλλες θεωρούν πια

«Γιατί να περιμένουμε το 2013, αφού είμαστε αποκλεισμένοι από τις αγορές;»

ότι είναι λογικό κάποιοι στην Αθήνα να μελετούν αυτό το σχέδιο: εάν στο πλαίσιο της λεγόμενης συνολικής λύσης για την κρίση της ευρωζώνης στη σύνοδο κορυφής της 25ης Μαρτίου δεν υπάρξει απόφαση για ουσιαστική επιμήκυνση του χρόνου αποπληρωμής των 110 δισ. που είναι το δάνειο από τους εταίρους και το ΔΝΤ αλλά και για δραστική μείωση του επιτοκίου του, τότε η Ελλάδα θα βρεθεί σε εξαιρετικά δύσκολη θέση. Εν ολίγοις, θα έχει να εφαρμόσει ένα δυσβάστακτο πρόγραμμα προσαρμογής χωρίς παράλληλα το δημόσιο χρέ-

ος της να είναι βιώσιμο. Οπότε, προκύπτει ευλόγως το λογικό ερώτημα: «Γιατί όχι αναδιάρθρωση τώρα, αφού έτσι κι αλλιώς είμαστε κομμένοι από τις αγορές; Γιατί πρέπει να περιμένουμε το 2013; Επειδή αυτό συμφέρει τις τράπεζες της Γερμανίας και της Γαλλίας;». Μάλιστα, παράγοντες των Βρυξελλών υποστηρίζουν ότι η συζήτηση για άμεση αναδιάρθρωση έχει προχωρήσει μέχρι του σημείου να γίνεται λόγος και για το ποσοστό κουρέματος (hair cut), το οποίο φέρεται να κινείται κάπου μεταξύ 30% και 40%. Ενα τέτοιο κούρεμα θα επέτρεπε στην Ελλάδα να ρίξει το δημόσιο χρέος της κάτω από το 100% του ΑΕΠ, ποσοστό που θεωρείται βιώσιμο. Φυσικά, για μια αναδιάρθρωση δημόσιου χρέους της Ελλάδας υπάρχουν επιχειρήματα κι αντεπιχειρήματα. Για παράδειγμα, κλασικό επιχείρημα κατά της αναδιάρθρωσης είναι τα ασφαλιστικά ταμεία της χώρας τα οποία θα έχουν τεράστιες απώλειες. Ομως, φαίνεται πως γι' αυτά έχει βρεθεί σωτηρία, αφού αντί να υποστούν κούρεμα, θα λάβουν στη θέση των παλαιών ομολόγων νέα 20ετή ομόλογα. Το δεύτερο επιχείρημα είναι το τραπεζικό σύστημα της χώρας το οποίο επίσης είναι ευάλωτο. Εκεί δεν υπάρχει συνταγή αποφυγής. Ομως, σε μια έμμεση υπεράσπιση της άμεσης ανα-

Κάτω από το 100% του ΑΕΠ

Ενα κούρεμα 30% με 40% θα επέτρεπε στην Ελλάδα να ρίξει το δημόσιο χρέος της κάτω από το 100% του ΑΕΠ.

διάρθρωσης, η ελληνίδα επίτροπος Μαρία Δαμανάκη, σε ομιλία της την περασμένη Τετάρτη, είπε πως «ίσως να υπάρχει μια διαφορετική προσέγγιση στο πρόβλημα του χρέους. Εάν, για παράδειγμα, οι τράπεζες ήταν έτοιμες να αποδεχθούν το μέρος της ευθύνης τους σε μια κατάσταση αναδιάρθρωσης δημόσιου χρέους, η δημοσιονομική προσαρμογή θα μπορούσε να συνεχιστεί με έναν κοινωνικά πιο παραδεκτό τρόπο». Με τη διατύπωση αυτή, η επίτροπος ουσιαστικά δείχνει και το οπλοστάσιο που θα χρησιμοποιήσει η κυβέρνηση σε περίπτωση αναδιάρθρωσης. Ετσι, μένει το τελικό επιχείρημα κατά της αναδιάρθρωσης - ότι ουδείς θα μας εμπιστευτεί να μας δανείσει. Αυτό είναι και η πραγματικότητα αυτή τη στιγμή, δεδομένου ότι η Ελλάδα είναι αποκλεισμένη από τις διεθνείς αγορές και μονάχα η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δέχεται τα ελληνικά ομόλογα. Στις Βρυξέλλες δεν έχουν καμία αμφιβολία ότι το ζήτημα μιας άμεσης αναδιάρθρωσης του ελληνικού δημόσιου χρέους είναι ήδη στο τραπέζι. Αυτό που αναρωτιούνται είναι κατά πόσον πρόκειται για διαπραγματευτικό χαρτί πίεσης προς την άκαμπτη γερμανική στάση ενόψει της συνόδου κορυφής της 25ης Μαρτίου ή πράγματι έχει αρχίσει η αντίστροφη μέτρηση.